

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 kwietnia 2023 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny–Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Hanna Bartkowiak

2 Protokolant: st. prot. sąd. Barbara Janiszewska – Górka

3przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu Marii Jagielskiej - Kranc

po rozpoznaniu w dniu 25 kwietnia 2023 r.

sprawy **M. G.**

oskarżonego z art. 178a § 4 kk i art. 180a kk w zw. z art. 11 § 2 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Śremie

z dnia 23 grudnia 2022 r., sygn. akt II K 554/19

1. Utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok.
2. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. Ł. B. kwotę 516,60 zł (w tym VAT) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej obrony udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym.
3. Zwalnia oskarżonego z obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, w tym nie wymierza mu opłaty za II instancję.

Hanna Bartkowiak

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	IV Ka 307/23
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

0.11.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w Śremie z dnia 23 grudnia 2022 r., sygn. akt II K 554/19

0.11.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

0.11.3. Granice zaskarżenia

0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

0.11.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

0.11.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

0.12.1. Ustalenie faktów

0.12.1.1. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
0.12.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty

0.12.2. Ocena dowodów

0.12.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

0.12.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
3.1.	<p>Obraza przepisów postępowania, tj. art. 442 § 3 kpk w zw. z art. 366 § 1 kpk w zw. z art. 2 § 2 kpk, art. 410 kpk i art. 167 kpk polegająca na niewykonaniu przez Sąd Rejonowy wiążących go wskazań Sądu Okręgowego (zawartych w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 lipca 2019 r. wydanego w sprawie XVII Ka 1281/18), dotyczących w szczególności powtórzenia postępowania dowodowego z uwzględnieniem konieczności podjęcia ponownej próby zebrania dokumentacji lekarskiej oraz zagwarantowaniu oskarżonemu prawa do obrony, przy czym niewystarczające było tu jedynie ujawnienie uprzednio zgromadzonych dowodów w trybie art. 442 § 2 kpk. Przede wszystkim Sąd Rejonowy nie przeprowadził postępowania dowodowego i nie podjął próby zebrania dokumentacji lekarskiej dotyczącej oskarżonego, który to już od dziecka leczony był psychiatrycznie, zwłaszcza w miejscach leczenia psychiatrycznego, o których wyjaśniał oskarżony i to jeszcze w postępowaniu przygotowawczym. Powyższe miało wpływ na brak rzetelności opinii biegłych psychiatrów i psychologa wydanej w sprawie, co wprost przełożyło się na treść zaskarżonego wyroku.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny		

Kontrola odwoławcza zaskarżonego orzeczenia nie potwierdziła słuszności wskazań apelacji o naruszeniu przez Sąd I instancji przepisu art. 442 § 3 kpk oraz pozostałych przepisów procesowych wymienionych w tym zarzucie. Sąd Okręgowy w Poznaniu, który na mocy wyroku z dnia 11 lipca 2019 r. wydanego w sprawie o sygn. akt XVII Ka 1281/18 uchylił wyrok skazujący wydany przeciwko M. G. i przekazał tę sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Śremie wyraźnie wskazał, że decyzja taka wyniknęła z istniejących wątpliwości co do poczytalności oskarżonego tempore criminis oraz wiążącego się z tym naruszenia prawa do obrony oskarżonego. Głównym powodem uchylecia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania była konieczność zapewnienia oskarżonemu pomocy obrońcy w toku przewodu sądowego z uwagi na istniejące wątpliwości co do jego poczytalności, a nie brak w aktach całej dokumentacji medycznej oskarżonego. Wskazania co do powtórzenia postępowania dowodowego, w tym podjęcia ponownej próby zgromadzenia dokumentacji medycznej oskarżonego oraz rozważenia konieczności zasięgnięcia opinii biegłych o stanie zdrowia psychicznego oraz jego zdolności do rozpoznania znaczenia swojego czynu i pokierowania swoim postępowaniem, były następstwem stwierdzonego uchybienia w zakresie zagwarantowania oskarżonemu prawa do obrony. Zaznaczyć w tym miejscu należy, że w toku ponownego rozpoznania sprawy, Sąd Rejonowy zadbał by M. G. reprezentował ustanowiony dla niego z urzędu obrońca, pozyskał

też dokumentację z leczenia psychiatrycznego oskarżonego w Centrum (...) w P. w miesiącu styczniu i lutym 2021 r. oraz poddał analizie przez biegłego orzeczenie o niepełnosprawności oskarżonego znajdujące się już wcześniej w aktach sprawy. Następnie całość zgromadzonych dokumentów została udostępniona biegłym powołanym do wydania opinii o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego M. G., w tym jego zdolności rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem. Ponadto, Sąd I instancji zapoznał się z materiałami poprzednich spraw karnych oskarżonego, w których wedle jego oświadczenia, był badany przez biegłych lekarzy psychiatrów. Były to sprawy o sygnaturach XXV K 1915/07, VI K 359/13, VI K 1459/13 oraz III K 160/14, w których nie stwierdzono danych o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego, poddających w wątpliwość poczytalność oskarżonego na dzień 10 kwietnia 2017 r. Przeciwnie, poprzednie opinie sądowo-psychiatryczne, dotyczące czynów sprzed kilku lat, korelowały z wnioskami biegłych powołanych w niniejszym postępowaniu. Zdaniem tutejszego Sądu Okręgowego wszystkie wskazania organu odwoławczego co do ponownego rozpoznania sprawy w możliwym do wykonania zakresie zostały przez Sąd I instancji zrealizowane, a przeciwne stanowisko obrońcy nie znajdowało obiektywnego uzasadnienia. Nie można przyjmować, że nie zostały wykonane wskazania Sądu II instancji tylko dlatego, że nie uzyskano dokumentacji medycznej z wieloletniego leczenia oskarżonego albowiem Sąd Okręgowy uchylając pierwszy wyrok w sprawie M.

G. nie obligował do uzyskania pełnej dokumentacji medycznej podsądnego, a jedynie zalecił podjęcie kolejnej próby jej uzyskania. Warto nadmienić, że oskarżony składając wyjaśnienia nie podał umiejscowienia ani konkretnych placówek medycznych, w których miał podejmować leczenie psychiatryczne. Podsądny wymieniał jedynie przybliżone lokalizacje, nie wymieniając ich nazw. Jak wiadomo z akt sprawy, prowadzone czynności sprawdzające w ramach postępowania apelacyjnego Sądu Okręgowego w Poznaniu w sprawie XVII Ka 1281/18, według informacji przekazanych przez podsądnego, okazały się nieskuteczne. Sytuacja ta nie uległa zmianie z upływem czasu. Natomiast zostało przez biegłych psychiatrów powołanych do sprawy wykorzystane to co M. G. podał na temat leczenia i przyjmowanych leków na rozprawie apelacyjnej w dniu 22 listopada 2018 r.

Nie miał również racji skarżący podając, że Sąd Rejonowy ponownie rozpoznający sprawę, nie przeprowadził postępowania dowodowego, a jedynie ujawnił uprzednio zgromadzone dowody na podstawie art. 442 § 2 kpk. Analiza protokołów rozpraw w dniach 4 października i 13 grudnia 2022 r. prowadzi do wniosku, że organ meriti bezpośrednio przesłuchał świadków, a także wysłuchał biegłych wezwanych na rozprawę, umożliwiając przy tym zadawanie im pytań przez obecnego na rozprawie obrońcę. Sąd Rejonowy przeprowadził więc rzetelnie postępowanie dowodowe, następnie zgromadzone w ten sposób dowody poddał odpowiedniej ocenie i w oparciu o tę część materiału dowodowego, która

została obdarzona przymiotem wiarygodności, ustalił stan faktyczny kontrolowanej sprawy i trafnie wydał wyrok skazujący.		
Wniosek		
Uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 kpk (i niestosowanie wobec oskarżonego środków zabezpieczających), alternatywnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Brak podstaw do uwzględnienia powyższych wniosków z uwagi na bezzasadność omówionego zarzutu. Kontrola odwoławcza nie potwierdziła by doszło do uchybienia przepisom proceduralnym art. 442 § 3 kpk w zw. z art. 366 § 1 kpk w zw. z art. 2 § 2 kpk, art. 410 kpk i art. 167 kpk. Sąd Rejonowy zastosował się do zaleceń Sąd Okręgowego podanych w uzasadnieniu wyroku kasatoryjnego, w możliwym do wykonania zakresie. Nie było więc powodów by w instancji odwoławczej wydać orzeczenie jakiego oczekiwał obrońca oskarżonego.		
Lp.	Zarzut	
3.2.	Obraza przepisów postępowania, tj. art. 7 kpk i art. 410 kpk sprowadzająca się do nieuwzględnienia przez Sąd Rejonowy całokształtu okoliczności ujawnionych w sprawie oraz	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny

	<p>dokonania dowolnej (a nie swobodnej) oceny dowodu z opinii biegłych psychiatrów i psychologa z dnia 14 kwietnia 2022 r., która to opinia w rzeczywistości nie była i nie jest przydatna do orzekania w niniejszej sprawie, w szczególności z uwagi na jej nierzetelność i wadliwość metodologiczną (biegli opiniowali co do stanu zdrowia psychicznego i poczytalności oskarżonego w 5 lat po zdarzeniu, po jednorazowym i krótkotrwałym badaniu, dysponując jedynie nader skąpą dokumentacją, wskazującą jednak na choroby psychiczne: orzeczenie o niepełnosprawności oskarżonego ze wskazaną przyczyną o symbolu (...)); tymczasem Sąd Rejonowy – pomimo licznych zastrzeżeń zgłaszanych przez obronę i po oddaleniu wniosku dowodowego o dopuszczenie dowodu z opinii innych biegłych – uznał opinię z dnia 14 kwietnia 2022 r. za wiarygodną.</p>	
<p>Związłe o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Warto zaznaczyć, że skarżący, który zmierza do podważenia zasadności rozstrzygnięcia poprzez zakwestionowanie oceny dowodów stanowiących jego podstawę, nie może ograniczyć się do prostego jej zanegowania i arbitralnego stwierdzenia, że walorem wiarygodności winny być obdarzone wyłącznie dowody korzystne, czy też niekorzystne dla oskarżonego. Obowiązkiem skarżącego jego bowiem wykazanie „jakich konkretnie uchybień dopuścił się sąd meriti w kontekście zasad wiedzy – w szczególności logicznego rozumowania – oraz doświadczenia życiowego, oceniając</p>		

zebrany materiał dowodowy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 21 grudnia 2022 r., sygn. akt II AKa 221/22, Lex nr 3478004).

Tymczasem apelujący obrońca nie wykazał by sporządzona w tej sprawie opinia dwóch biegłych psychiatrów i psychologa charakteryzowała się negatywnymi cechami wymienionymi w art. 201 kpk, co uprawniałoby do uznania jej jako dowodu nierzetelnego, który nie może stanowić podstawy dla czynionych ustaleń faktycznych odnośnie stanu zdrowia psychicznego M. G. oraz jego zdolności do rozpoznania znaczenia jego czynu i pokierowania swoim postępowaniem. Natomiast Sąd Rejonowy słusznie uznał, że wydana w trakcie ponownego rozpoznania sprawy opinia biegłych psychiatrów i psychologa była pełna, jasna i nie zawierała żadnych wewnętrznych sprzeczności, a więc mogła stać się podstawą ustaleń w kwestiach dotyczących zawinienia zarzucanego oskarżonemu czynu. Biegli w wydanej opinii wyjaśnili na jakich dowodach opierali się przy ocenie stanu zdrowia psychicznego oskarżonego (orzeczenie podsądnego o niepełnosprawności, dokumentacja medyczna z pobytu w Centrum (...) w P., wyjaśnienia oskarżonego i jego oświadczenia o leczeniu i pobieranych lekach oraz jednorazowe badanie psychiatryczno-psychologiczne). W trakcie uzupełniającego przesłuchania mającego miejsce na rozprawie w dniu 4 października 2022 r. biegły M. S. dokładnie omówił i wyjaśnił jakie znaczenie przy wydaniu opinii miały poszczególne elementy opiniowania wymienione powyżej i opisał obowiązujące w 2001

r. zasady wydawania orzeczeń o niepełnosprawności oraz wskazania kodów jednostek chorobowych na daną niepełnosprawność. Zaznaczyć w tym miejscu należy, że ustna wypowiedź biegłego M. S. na rozprawie nie stanowiła próby usunięcia braków pisemnej opinii biegłych, jak to niewłaściwie interpretował apelujący, lecz była odpowiedzią na pytania obrońcy. Biegły M. S. w sposób przystępny dla nieposiadających fachowej wiedzy z zakresu psychiatrii wytłumaczył metody badania oskarżonego, znaczenie przedstawionej biegłym dokumentacji oraz podstawy jakie doprowadziły do wydania takiej treści opinii o stanie poczytalności M. G.. Jego stanowisko w pełni podzieliła lekarz psychiatra A. S. oraz biegła psycholog N. S.. Zaznaczyć należy, że przeszkodą dla uznania za wartościowy dowód omawianej opinii sądowo-psychologiczno-psychiatrycznej nie był fakt, że została wydana po 5 latach od inkryminowanego zdarzenia, do czego również biegły M. S. się odniósł i co podtrzymały współautorki opinii. W aspekcie procesowym było to spowodowane tym, że opinia biegłych została dopuszczona dopiero w trakcie ponownego rozpoznania sprawy przez Sąd I instancji, przy czym z powodu epidemii i trudności w znalezieniu podsądnego, czas do wydania opinii jeszcze się wydłużył. Równocześnie jednak należało uwzględnić, że powołani do opiniowania biegli mieli dostęp do akt sprawy oraz zapoznali się z niekwestionowanym przez strony przebiegiem inkryminowanego zdarzenia i mogli prześledzić zachowanie M. G., co wynikało z dowodów dokumentowych i osobowych. Biegli mieli też do dyspozycji dokumentację medyczną

oskarżonego z roku 2021, a nade wszystko samodzielnie przeprowadzili jednorazowe badanie psychiatryczne podsądnego, w taki sposób uzyskując odpowiednią wiedzę o stanie zdrowia psychicznego oskarżonego. Jak wynika z ich stanowiska, na tej podstawie byli w stanie kategorycznie określić, czy w chwili czynu oskarżony miał zachowaną zdolność rozpoznania znaczenia swojego czynu i pokierowania swoim postępowaniem. Biegły M. S. będąc przesłuchiwany na rozprawie wskazywał, że w jego karierze zawodowej zdarzały się przypadki kiedy opinię sądowo-psychiatryczną wydawano po kilkudziesięciu latach od przestępstwa i mimo tak długiego okresu czasu można było określić stan poczytalności sprawcy tempore criminis. Znamienne jest przy tym, że biegli wydający opinię w przedmiotowej sprawie nie dostrzegli potrzeby poddania oskarżonego obserwacji psychiatrycznej, stwierdzając za wystarczające dla określenia stanu zdrowia psychicznego podsądnego wspomniane wyżej jednorazowe badanie psychiatryczne oraz udostępnioną im przez Sąd Rejonowy dokumentację medyczną. Nie sposób przy tym przyjąć by ta dokumentacja, na której m.in. opierali się biegli wymagała bezwzględnego uzupełnienia, jak uważał apelujący. Skoro nie zdołano zebrać więcej materiałów źródłowych w tym zakresie, a Sąd Rejonowy nie miał już realnych możliwości jej poszerzenia (o czym była dokładnie mowa w pkt. 3.1.) to skarżący nie miał zasadnych podstaw aby czynić zarzuty pod adresem organu meriti. Biegły M. S. podał wyraźnie na rozprawie w dniu 4 października 2022 r., że gdyby

zespół biegłych miał wątpliwości diagnostyczne to wnioskowałyby o dodatkową dokumentację, co się czasami zdarza, jednak w tym wypadku takiej potrzeby nie było. Sąd odwoławczy rozważył także zastrzeżenia skarżącego na temat orzeczenia oskarżonego o stopniu umiarkowanej niepełnosprawności i ostatecznie nie podzielił jego stanowiska, iżby miało to rzutować na zawinienie oskarżonego w przedmiotowym procesie. Bazując na opinii biegłych należało zwrócić uwagę na specyficzny sposób wydawania orzeczeń w 2001 r. (rok wydania orzeczenia wobec M. G.), gdzie funkcjonował pewien schemat i albo stwierdzana była choroba psychiczna albo upośledzenie umysłowe. Niemniej jednak i co ma zasadnicze znaczenie w procesie karnym, nie wszystkie dolegliwości zakwalifikowane w takim orzeczeniu jako choroba psychiczna mogłyby skutkować zniesieniem bądź ograniczeniem poczytalności sprawcy (vide: uzupełniające przesłuchanie biegłego M. S. (1), k. 307-308). Wbrew więc odmiennym zapatrywaniom apelującego dokument w postaci orzeczenia o niepełnosprawności nie mógł przesądzić o wnioskach opinii sądowo-psychiatrycznej, a został przez biegłych w odpowiedni sposób przeanalizowany i uwzględniony.

Konkludując, wydana w sprawie opinia sądowo-psychologiczno-psychiatryczna była jasna, pełna i spójna wewnętrznie, stanowiąc dowód, na którym można było oprzeć wniosek co do stanu poczytalności oskarżonego tempore criminis. Przeciwnie stanowisko obrońcy nie spotkało się z aprobatą organu odwoławczego.

Wniosek		
<p>Uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 kpk (i niestosowanie wobec oskarżonego środków zabezpieczających), alternatywnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Brak podstaw do uwzględnienia powyższych wniosków z uwagi na bezzasadność omówionego zarzutu. Ocena wartości dowodowej opinii sądowno-psychologiczno-psychiatrycznej była trafna i w pełni uzasadniona. Przeciwnie stanowisko obrońcy było mocno subiektywne i jako takie nie zasługiwało na zaakceptowanie przez Sąd Okręgowy. Nie stwierdzono więc żadnych powodów uzasadniających wydanie w instancji odwoławczej orzeczenia kasatoryjnego.</p>		
Lp.	Zarzut	
3.3.	<p>Obraza przepisów postępowania, tj. art. 170 § 1 pkt 2 kpk w zw. z art. 201 kpk oraz art. 7 kpk, art. 167 kpk, art. 366 § 1 kpk i art. 410 kpk polegająca na błędnym oddaleniu (postanowieniem SR wydanym na rozprawie w dniu 13 grudnia 2022 r.) wniosku obrony o przeprowadzenie dowodu z opinii innych biegłych psychiatrów i psychologa, podczas gdy sporządzona do sprawy opinia sądowno-psychiatryczna z dnia 14 kwietnia 2022 r. pozostaje</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>

	<p>opinią niepełną, niejasną, dotkniętą błędami metodologicznymi, a ponadto sporządzona została w sposób nierzetelny, co dodatkowo potwierdziła jedynie próba ustnego uzupełnienia opinii przez biegłych, na rozprawie w dniu 4 października 2022 r.</p>
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>	
<p>Sąd II instancji nie stwierdził nieprawidłowości w decyzji o oddaleniu wniosku dowodowego o przeprowadzenie dowodu z opinii innych biegłych psychiatrów. Jedynie zastrzeżenia należało zgłosić do wskazanej przez Sąd Rejonowy podstawy prawnej tego postanowienia. Mianowicie podstawą oddalenia tego typu wniosku dowodowego winien być przepis art. 201 kpk a contrario, a nie art. 170 § 1 pkt 2 kpk. To bowiem art. 201 kpk reguluje wprost przypadek, w którym możliwe jest dopuszczenie dowodu z opinii kolejnych biegłych lub drugiej opinii tego samego zespołu biegłych, a więc w sytuacji kiedy wydana już w danej sprawie opinia nie charakteryzuje się cechami, o jakich mowa w tym przepisie, możliwe jest oddalenie wniosku dowodowego strony o dopuszczenie dowodu z opinii innego zespołu biegłych. Pomimo formalnie nieprawidłowego wskazania podstawy prawnej orzeczenia, sama decyzja o oddaleniu tego wniosku dowodowego obrońcy oskarżonego była już w pełni słuszna. Obrońca nie wykazał bowiem by wspomniana opinia była faktycznie niepełna, niejasna lub zawierała wewnętrzne sprzeczności (zagadnienie to opisane bliżej w pkt 3.2. niniejszego</p>	

uzasadnienia). Pamiętać trzeba, że w przypadku kiedy opinia biegłego jest przekonująca i zupełna dla sądu, który swoje stanowisko w tym względzie uzasadnił, to fakt, że opinia taka nie jest przekonująca (niepełna) dla stron procesowych, nie jest przesłanką jej podważenia i następnie dopuszczenia kolejnej opinii w oparciu o przepis art. 201 kpk (wyrok Sądu Okręgowego w Siedlcach z dnia 31 maja 2022 r., sygn. akt II Ka 147/22, Lex nr 3357910).

W związku z powyższym, Sąd odwoławczy uznał za nieuzasadniony zawarty w apelacji wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii innych biegłych psychiatrów i psychologa na okoliczność stanu zdrowia psychicznego oskarżonego M. G., ewentualnego występowania u niego choroby psychicznej, upośledzenia umysłowego lub innych zakłóceń czynności psychicznych mogących mieć wpływ na poczytalność oskarżonego oraz w celu stwierdzenia, czy oskarżony w czasie popełnienia czynu zabronionego był zdolny do rozpoznania znaczenia zarzucanego mu czynu i pokierowania swoim postępowaniem.

Skoro tożsamy wniosek zgłoszony jeszcze na etapie postępowania rozpoznawczego przed Sądem I instancji został oddalony i decyzja ta została w ramach zarzutu odwoławczego oceniona przez Sąd odwoławczy jako prawidłowa, to naturalnym było uznanie tego zgłoszonego w apelacji wniosku dowodowego jako bezzasadnego. Jak zaznaczono w protokole rozprawy apelacyjnej, wniosek ten nie mógł być rozpoznany wcześniej przez Sąd odwoławczy albowiem dotyczył on materii, która

była głównym tematem zarzutów odwoławczych apelacji obrońcy.		
Wniosek		
Uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 kpk (i niestosowanie wobec oskarżonego środków zabezpieczających), alternatywnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.	# zasadny # częściowo zasadny # niezasadny	
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.		
Brak podstaw do uwzględnienia powyższych wniosków z uwagi na bezzasadność omówionego zarzutu. Kontrola instancyjna nie wykazała żadnych nieprawidłowości w decyzji Sądu Rejonowego o oddaleniu wniosku dowodowego o dopuszczenia kolejnej opinii biegłych psychiatrów i psychologa. Apelujący nie wykazał by wydana już w sprawie opinia charakteryzowała się cechami, o których mowa w art. 201 kpk, a więc nie dowiódł by występowały przesłanki przemawiające za dopuszczeniem kolejnej opinii innego zespołu biegłych, czy uzupełniającej tych samych biegłych. Sfera poczytalności oskarżonego M. G. tym bardziej zatem nie wymagała uchylenia wyroku Sądu I instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, ani też wydania innego rozstrzygnięcia jakiego alternatywnie oczekiwałby obrońca.		
Lp.	Zarzut	

<p>3.4.</p>	<p>Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku i mających wpływ na jego treść, a to w szczególności w odniesieniu do stanu zdrowia psychicznego i poczytalności oskarżonego – M. G., w szczególności tempore criminis, które Sąd Rejonowy ustalił wadliwie, przyjmując iż oskarżony miał w pełni zachowaną poczytalność, podczas gdy w sprawie ujawnione zostały okoliczności długoletniego leczenia się przez oskarżonego na choroby psychiczne (leczony był od 5 roku życia), oskarżony posiada orzeczenie o niepełnosprawności natury psychiatrycznej (przyczyna o symbolu „(...)"), był również hospitalizowany w szpitalach psychiatrycznych.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Rozpocząć należy od wyjaśnienia, iż zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku nie może sprowadzać się do samej polemiki z ustaleniami sądu, lecz powinien zasadnie zmierzać do wykazania, jakich konkretnie uchybień w zakresie logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego dopuścił się sąd, oceniając zebrany materiał dowodowy. Ponadto zarzut błędu w ustaleniach faktycznych mógłby zostać skutecznie podniesiony tylko wtedy, gdyby w zaskarżonym wyroku poczyniono ustalenia faktyczne nie mające jakiegokolwiek oparcia w przeprowadzonych dowodach, albo gdyby określonych ustaleń nie poczyniono, pomimo że z przeprowadzonych i uznanych za wiarygodne dowodów określone fakty jednoznacznie wynikały</p>		

(wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 16 lutego 2022 r., sygn. akt II AKa 75/20, Lex nr 3337228; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2022 r., sygn. akt I KA 10/21, Lex nr 3342243).

Żadna z takich sytuacji nie miała miejsca w kontrolowanej sprawie. Opinia biegłych, na której zostało oparte ustalenie odnośnie stanu zdrowia psychicznego M. G. oraz jego poczytalności w chwili zarzucanego mu czynu, była dowodem trafnie ocenionym jako miarodajny i rzetelny. Przeciwnie stanowisko obrońcy na ten temat zostało podważone w instancji odwoławczej (o powodach takiej decyzji organu odwoławczego więcej było już powyżej w pkt 3.2. i 3.3.). Skoro więc opinia biegłych psychiatrów i psychologa nie charakteryzowała się żadną z cech negatywnych ustanowionych w art. 201 kpk i mogła być podstawą ustaleń faktycznych w tej sprawie, to oparcie na tym dowodzie wnioskania co do stanu poczytalności M. G. tempore criminis nie mogło być poczytywane jako uchybienie. Warto tutaj nadmienić uwzględnienie w procesie tego, że oskarżonego już w dzieciństwie (w wieku 5/6 lat) kierowano do psychiatry z powodu zaburzeń zachowania, problemów edukacyjnych, do czego dołączyły się w późniejszym czasie problemy społeczne i prawne. Okoliczności te potwierdzały nieprawidłowy rozwój osobowości oskarżonego. To właśnie zaburzenia osobowości oraz problem uzależnienia alkoholowego powodowały kolejne okresy leczenia psychiatrycznego oskarżonego (wynika to m.in. z dokumentacji medycznej z placówki (...) w P.). Nie sposób więc było stwierdzić by oskarżony miał

zniesioną lub ograniczoną w stopniu znacznym poczytalność w chwili czynu z uwagi na wymienione wyżej dolegliwości natury psychiatrycznej, gdyż zdaniem biegłych nie miały one wpływu na jego zdolność rozpoznania znaczenia swojego czynu i pokierowania swoim postępowaniem. Podsądny popełnił zarzucany mu czyn pod wpływem alkoholu, od którego był od dłuższego czasu uzależniony, niemniej jednak M. G. jest osobą dorosłą, zdającą sobie sprawę z wpływu spożywanego alkoholu na jego organizm. To więc, że po spożyciu alkoholu popełnił on przypisane mu zachowania nie miało żadnego wpływu na jego poczytalność. Warto także wspomnieć, że świadkowie obecni na miejscu zdarzenia nie zaobserwowali żadnych takich zachowań M. G., które mogłyby poddawać w wątpliwość stan jego poczytalności.

Obrońca w ramach zgłoszonego zarzutu apelacyjnego bezpodstawnie przyjął, iż ze stwierdzonych u oskarżonego nieprawidłowości natury psychicznej można wywnioskować, iż nie miał zachowanej poczytalności w chwili czynu. Podane przez skarżącego argumenty: leczenie psychiatryczne oskarżonego od dziecka, orzeczenie o niepełnosprawności natury psychiatrycznej oraz hospitalizacje w szpitalach psychiatrycznych, bez wątplenia wymagały zaopiniowania przez biegłych psychiatrów, budząc uzasadnione wątpliwości co do poczytalności sprawcy czynu zabronionego. Jednak już stwierdzenie obrońcy, że to określało stan wyłączenia bądź znacznego ograniczenia poczytalności oskarżonego, było dowolne i nieuprawnione bo

nie poparte opinią biegłych, mających wyłączne kompetencje do takiego określania stanu zdrowia psychicznego podsądnego. Wart odnotowania jest też fakt, że obrońca mając możliwość zapoznania się z materiałami z innych, wcześniejszych spraw karnych, w których oskarżony także był opiniowany pod kątem zdrowia psychicznego w czasie czynów oraz w trakcie postępowania, nie przedstawił żadnej argumentacji podbudowującej jego twierdzenia w przedmiocie poczytalności swego klienta. Jest to zrozumiałe, gdyż żadne takie okoliczności nie występowały, co zbadał też Sąd Rejonowy, a oskarżony M. G. zawsze odpowiadał karnie za popełnione przestępstwa.

Konkludując, ustalenia faktyczne Sądu I instancji co do stanu zdrowia psychicznego oskarżonego oraz jego zdolności rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem były poprawne i w całości oparte na wiarygodnym materiale dowodowym.

Wniosek

Uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i umorzenie postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 kpk (i niestosowanie wobec oskarżonego środków zabezpieczających), alternatywnie uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

zasadny
częściowo zasadny
niezasadny

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

<p>Brak podstaw do uwzględnienia powyższego wniosku z uwagi na bezzasadność omówionego zarzutu. Ustalenia faktyczne odnośnie stanu zdrowia psychicznego oraz poczytalności oskarżonego tempore criminis były prawidłowe. Przeciwnie stanowisko obrońcy było chybione. Sąd Okręgowy nie widział powodów przemawiających za wydaniem wyroku, o jaki wnioskowano w środку odwoławczym.</p>		
<p>Lp.</p>	<p>Zarzut</p>	
<p>3.5.</p>	<p>Rażąca niewspółmierność, tj. surowość orzeczonej wobec oskarżonego kary.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Warto rozpocząć od przypomnienia, iż rażąca niewspółmierność kary, uzasadniająca uwzględnienie zarzutu z art. 438 pkt 4 kpk, występuje wtedy, gdy kara orzeczona nie uwzględnia w należyty sposób stopnia społecznej szkodliwości przypisywanego czynu oraz nie realizuje wystarczająco celu kary, ze szczególnym uwzględnieniem celów zapobiegawczych i wychowawczych. Pojęcie niewspółmierności rażącej oznacza <u>znaczną, wyraźną i oczywistą, a więc niedającą się zaakceptować dysproporcję między karą wymierzoną a karą sprawiedliwą (zasłużoną)</u>. Tak orzeczona kara może wynikiem bądź to nie dostrzeżenia występującej in concreto okoliczności istotnej z punktu widzenia dyrektywy wymiaru kary z art. 53 kk i nast.</p>		

lub też nie nadania im adekwatnej wagi. Oceniając współmierność kary w relacji do dyrektyw i okoliczności wyznaczających jej wymiar, nie wolno zapominać, że art. 53 § 1 kk pozostawia wymiar kary sędziowskiemu uznaniu, nakazując, aby mieściła się ona w granicach przewidzianych przez ustawę. Przy ocenie kary przez pryzmat jej rażącej niewspółmierności nie można zatem nie uwzględnić granic, w jakich kara za dane przestępstwo może być orzeczona i w jakich niejako "proporcjach" pozostaje kara orzeczona względem granic pozostawionych sędziowskiemu uznaniu. W konsekwencji miarą surowości kary polegającej na pozbawieniu wolności, nie może być jedynie ilościowe oznaczenie czasu pozbawienia wolności ale stopień wykorzystania sankcji karnej przewidzianej za dane przestępstwo, także z uwzględnieniem występujących w danym postępowaniu, zwykle niepowtarzalnych w danym układzie, okoliczności uzasadniających wymiar orzeczonej kary (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 27 maja 2022 r., sygn. akt II AKa 489/21, Legalis nr 2714830).

Mając na względzie powyższe, Sąd Okręgowy uznał, że obrońca oskarżonego nie wykazał by orzeczona wobec M. G. kara 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności za czyn z art. 178a § 4 kk i art. 180a kk w zw. z art. 11 § 2 kk była rażąco surowa w stosunku do wagi i okoliczności osądzanego przypadku. Sąd Rejonowy rozważając nad jej wymiarem wziął pod uwagę wszystkie występujące w kontrolowanej sprawie okoliczności obciążające oraz łagodzące, przy czym niewątpliwie znacznie

więcej było tych okoliczności niekorzystnych, co musiało znaleźć odzwierciedlenie w odpowiednio surowym wymiarze kary. Oskarżony ewidentnie jest osobą niepoprawną, ponieważ pomimo skazania go w przeszłości za przestępstwa z art. 178a § 1 i 4 kk i orzeczenia za tamte czyny najpierw kary ograniczenia wolności, a następnie pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, po raz kolejny dopuścił się prowadzenia pojazdu mechanicznego w ruchu lądowym w stanie nietrzeźwości. Postępowanie podsądnego świadczy, że jest on osobą lekceważącą przepisy prawa, sprowadzającą przez to istotne niebezpieczeństwo na innych uczestników ruchu drogowego. Swoim zachowaniem oskarżony wyczerpał znamiona dwóch przepisów ustawy karnej, co też nie pozostawało bez wpływu na wymiar orzeczonej względem niego kary. Podkreślić jeszcze tutaj należy, że czyn z art. 178a § 4 kk zagrożony jest karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat. Orzeczenie wobec M. G. kary 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności (w świetle tak wielu okoliczności obciążających) nie mogło zostać ocenione jako rozstrzygnięcie niewspółmiernie surowe. Warto jeszcze dodać, że obrońca omówiony tutaj zarzut oparł na błędnym założeniu o znacznie ograniczonej poczytalności oskarżonego, co było sprzeczne ze zgromadzonymi w tej sprawie dowodami.

Sąd odwoławczy nie miał również żadnych wątpliwości co do decyzji Sądu I instancji o braku podstaw do zastosowania wobec M. G. środka probacyjnego w postaci warunkowego zawieszenia wykonania kary. Wobec

<p>oskarżonego została wymierzona kara przekraczająca 1 rok pozbawienia wolności, co nie pozwalało na zastosowanie wobec niego wspomnianego wyżej środka probacyjnego. Poza tym, w dacie czynu był osobą już skazaną na karę pozbawienia wolności, co stanowiło dodatkową przeszkodę aby wobec niego zastosować dobrodziejstwo z art. 69 § 1 kk. Poza tym warto jeszcze wspomnieć, że wobec sprawcy czynu z art. 178a § 4 kk warunkowe zawieszenie wykonania kary może nastąpić jedynie w wyjątkowych, szczególnie uzasadnionych przypadkach, co pokazuje generalną zasadę, że wobec nietrzeźwego kierowcy, wcześniej już karanego z art. 178a kk należy orzekać karę bezwzględnego pozbawienia wolności jako wyraz silnego oddziaływania na pijanych kierowców, łamiących orzeczenia sądowe o zakazie prowadzenia pojazdów mechanicznych.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Zmiana zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie M. G. łagodnej kary, z zastosowaniem nadzwyczajnego jej złagodzenia i niestosowanie wobec oskarżonego środków zabezpieczających.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Brak podstaw do uwzględnienia powyższego wniosku z uwagi na bezzasadność omówionego zarzutu. Kara orzeczona za czyn przypisany M. G. była współmierna do stopnia winy i społecznej szkodliwości tego zachowania. Przeciwne stanowisko obrońcy</p>		

oskarżonego nie spotkało się z aprobatą organu odwoławczego, tym bardziej, że jego punktem wyjścia było bezpodstawne przyjęcie okoliczności umniejszającej winę, w postaci znacznie ograniczonej poczytalności podsądnego w chwili czynu.

<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>	
<p>1.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności</p>	
<p>5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO</p>	
<p>0.15.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</p>	
<p>0.11.</p>	<p>Przedmiot utrzymania w mocy</p>
<p>Wyrok Sądu I instancji utrzymano w mocy w całości.</p>	
<p>Zwięźle o powodach utrzymania w mocy</p>	
<p>Powodem utrzymania wyroku w mocy była niezasadność zarzutów apelacji obrońcy oskarżonego jak też brak podstaw wskazanych w art. 439, 440 i 455 kpk, uzasadniających zmianę lub uchYLENIE wyroku poza granicami zarzutów i wniosków apelacji.</p>	
<p>0.15.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji</p>	
<p>0.0.11.</p>	<p>Przedmiot i zakres zmiany</p>
<p>Zwięźle o powodach zmiany</p>	

0.15.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
0.15.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia		
1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
0.15.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
0.15.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	

6. Koszty Procesu

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
2.	<p>Zgodnie z art. 616 § 1 pkt 1 kpk do kosztów procesu należą koszty sądowe, którymi są m.in. wydatki poniesione przez Skarb Państwa od chwili wszczęcia postępowania (art. 616 § 2 pkt 2 kpk). Jednym z wydatków Skarbu Państwa, na podstawie art. 618 § 1 pkt 11 kpk są wypłaty dokonane z tytułu nieopłaconej przez strony pomocy prawnej udzielonej z urzędu przez adwokatów lub radców prawnych.</p> <p>Obrońca oskarżonego z urzędu – adw. Ł. B. w środku odwoławczym zawarł wniosek o zasądzenie od Skarbu Państwa zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej podsądnemu w postępowaniu odwoławczym. Wniosek ten podtrzymał na rozprawie apelacyjnej. Przytoczone wyżej przepisy stanowią podstawę prawną orzeczenia uwzględniającego to żądanie. Wysokość kosztów adwokackich została ustalona w oparciu o § 2 pkt 1, § 4 ust. 1 i 3 oraz § 17 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.</p>
3.	<p>Zgodnie z art. 634 kpk jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej, do kosztów procesu za postępowanie odwoławcze od orzeczeń kończących postępowanie w sprawie mają odpowiednie zastosowanie przepisy o kosztach za postępowanie przed sądem I instancji.</p> <p>Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy opierając się na dyspozycji przepisu art. 624 § 1 kpk zwolnił oskarżonego M. G. z obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, na które składało się też wynagrodzenie dla obrońcy z urzędu oraz obliczana od wysokości kary opłata za II instancję. Oskarżony nie posiada żadnego znaczącego majątku, nie jest nigdzie zatrudniony, uzyskuje niewielkie dochody z tytułu przyznanej renty. Ponadto oskarżony będzie zobowiązany do odbycia kary pozbawienia wolności orzeczonej zaskarżonym wyrokiem, co dodatkowo jeszcze ograniczy jego możliwości zarobkowania. Poza tym ciąży na nim obowiązek zapłaty świadczenia pieniężnego na</p>

rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej w znacznej kwocie. Sąd Okręgowy doszedł do wniosku, że dodatkowe obciążanie oskarżonego kosztami sądowymi za postępowanie odwoławcze stanowiłoby dla niego zbyt dużą dolegliwość finansową.

7. PODPIS

Hanna Bartkowiak